

Keuze in manieren van beweiden groter dan ooit

Boer zoekt beweidingssysteem

Wat wil ik en wat is er op mijn bedrijf mogelijk? Dat zijn de twee grote vragen voor veehouders die het meest ideale beweidingssysteem voor hun koeien zoeken. De 'oude' beweidingstermen O4 en B2 zijn aangevuld met nieuwe kengetallen DUO en GrIP.

tekst **Alice Booij**

Beter beweiden betekent voor melkveehouders ook het beweidingssysteem kritisch tegen het licht houden. Past het systeem bij mij als ondernemer? Haal ik het hoogste rendement eruit? Met het door Wageningen UR ontwikkelde 'MIJN Beweidingssysteem' is er een handig stappenplan beschikbaar voor het meest ideale beweidingssysteem.

Persoonlijke voorkeur

'Het beste beweidingssysteem is voor elke melkveehouder anders', aldus Bert Philipsen, een van de makers van MIJN Beweidingssysteem. 'De tijd dat je alleen kon kiezen uit onbeperkt of beperkt weiden met de beweidingstermen O4 of B2 is voorbij. Iedere veehouder kiest een systeem dat bij hem of haar persoonlijk en bij het bedrijf, het grasaanbod en vooral ook de veebezetting past.'

Het ideale beweidingssysteem begint met de vraag naar de persoonlijke voorkeur van de veehouder. Wat is voor hem belangrijk: een constante melkproductie, een maximale grasgroei, de tijd die het vraagt of de grasbenutting? 'Er is geen systeem het beste of het slechtste, het gaat erom dat je een beweidingssysteem kiest waar je je als prettig bij voelt', stelt Philipsen. De grasspecialist wijst naar het stappenplan (zie kader), waarin antwoord op een aantal vragen uiteindelijk leidt naar het meest geschikte systeem.

Weiden vraagt tijd

Als veehouders streven naar een constante melkproductie, moet ook het grasaanbod zo constant mogelijk zijn. 'Dat betekent een beweidingssysteem met óf een korte beweidingduur – dus snel omweiden of stripgrazen – óf juist een lange be-

Bert Philipsen: 'Het beste beweidingssysteem is voor elke melkveehouder anders'

weidingsduur met bijvoorbeeld standweiden', zo adviseert Philipsen.

Wie juist kiest voor de hoogste graslandproductie, kiest voor beweidingssystemen met korte perioden. 'Gras groeit uit gras', aldus Philipsen. 'Door het bladoppervlak maximaal te benutten haal je 10 procent meer grasopbrengst bij stripgrazen ten opzichte van een driedagenomweidingssysteem. En bij drie dagen omweiden is de grasopbrengst weer 10 procent hoger dan bij standweiden.'

Veel veehouders noemen tijd een van de belangrijkste factoren bij weiden. Draadjes zetten, koeien ophalen en etgroen maaïen kost nu eenmaal meer tijd. Hoeveel tijd wil een veehouder investeren in het plannen en maaïen rondom de beweiding? 'Als een veehouder weinig tijd aan beweiden wil besteden, zijn het vooral systemen met een langere beweidingduur die interessant zijn, zoals extensief omweiden of standweiden. Maar dat wil niet zeggen dat het geen management vraagt of vanzelf gaat', aldus Philipsen.

Een andere belangrijke persoonlijke factor bij de keuze van het meest ideale beweidingssysteem is de optimale grasbenutting. Bij beweiden treden nu eenmaal verliezen op door vertrapping, vervuiling

Vind het optimale beweidingssysteem met stappenplan

Hoe vind je het ideale beweidingssysteem? WUR ontwikkelde daarvoor een stappenplan. Stel een veehouder met beperkte tijd vindt een constante melkproductie en een maximale grasgroei belang-

rijk. Dan kan hij de bovenste drie rijen met getallen in schema 1 laten staan en streept hij de rijen achter grasbenutting en robot door. Daarna telt hij van boven naar beneden de overgebleven getallen

op: 20, 19, 18... et cetera. Bij het hoogste getal hoort een aantal dagen per perceel, in dit geval is dat 42, gevolgd door 28 dagen. Dat betekent dat standweiden het beste past bij deze veehouder.

Schema 1 – Voorbeeld van ingevuld stappenplan om het meest optimale aantal weidedagen per oppervlakte-eenheid te berekenen

		belangrijk?									
constante melkproductie	ja/nee	9	8	7	6	5	4	6	8	9	9
maximale grasgroei	ja/nee	10	9	8	7	6	4	3	3	4	5
beperkt tijd	ja/nee	1	2	3	4	5	6	7	8	8	8
grasbenutting	ja/nee	~~10~~	~~9~~	~~8~~	~~7~~	~~5~~	~~3~~	~~3~~	~~5~~	~~5~~	~~6~~
robot	ja/nee	~~9~~	~~8~~	~~5~~	~~4~~	~~3~~	~~2~~	~~5~~	~~8~~	~~8~~	~~8~~
aantal dagen per perceel	totaal	<u>20</u>	<u>19</u>	<u>18</u>	<u>17</u>	<u>16</u>	<u>14</u>	<u>16</u>	<u>19</u>	<u>21</u>	<u>22</u>
		1/2	1	2	3	4	7	14	21	28	42

Toelichting bij invullen stappenplan: wanneer een vraag met 'Ja' (1) beantwoord wordt, blijft de rij met punten staan. Bij 'Nee' worden de punten in de regel achter de betreffende vraag doorgestreept. Tel vervolgens de punten per verticale kolom op. De hoogste score laat de voorkeur zien voor het aantal dagen weiden per perceel. 1/2 per perceel betekent 2 keer per dag een nieuw/vers stuk gras.

en weideresten. Veehouders die kiezen voor een zo hoog mogelijke grasbenutting, kiezen voor een systeem met weinig weideresten en vertrappen. 'Zoals bij intensief omweiden', noemt Philipsen als voorbeeld. 'Bij een korte graasperiode zijn de verliezen het kleinst, je schaart uit bij weinig weideresten.'

Bij meerdaagse systemen is het de kunst om ook op de laatste dag nog voldoende aanbod te houden in het weiland. 'Om goed te blijven melken moet je accepteren dat er nog gras blijft staan bij uitscharen. Wanneer je het perceel echt kaal laat vreten, kost dat melkproductie.'

Robotmelken in combinatie met weiden vraagt extra handigheid. Voor automatisch melken is het namelijk heel belang-

rijk dat het koeverkeer constant is, zodat het aantal melkingen en de productie ook stabiel zijn. Daarom zijn beweidingssystemen met veel regelmaat het meest geschikt, geeft Philipsen aan. 'Maar ook systemen met een constant grasaanbod, zodat de koe leert dat er steeds vers en smakelijk gras beschikbaar is. Daarom hebben standweiden of juist intensief omweiden of stripgrazen de voorkeur.'

Omweiden of standweiden

Wanneer alle vragen rondom de persoonlijke voorkeur een positief antwoord opleveren in het stappenplan (zie kader), resulteert dat in een klein optimaal aantal weidedagen, intensief omweiden, of juist in een groot optimaal aantal weidedagen,

standweiden. 'Meer dan vier dagen en minder dan 21 dagen per perceel beweiden lijkt een niet gewenst compromis', aldus Philipsen.

Veehouders die hun persoonlijke voorkeur hebben aangegeven via het stappenplan, komen uit op het meest optimale aantal weidedagen per oppervlakte-eenheid. Het is een goede uitgangspositie om daarna op basis van de bedrijfssituatie het beste systeem te kiezen. Daarbij wordt gekeken naar de veebezetting en het aantal koeien op de voor beweiding beschikbare hectaren grasland. Gezamenlijk bepalen ze de maximaal mogelijke grasopname en het aantal uren weidegang.

Om de grasopname en uren weidegang te berekenen komen de kengetallen DUO en GrIP in beeld. DUO staat voor Dagen per perceel, Uren weidegang per dag en de bijbehorende perceelsOppervlakte. GrIP staat voor Grasopname per dier per dag, aantal Inschaarmomenten en aantal Percelen. Philipsen geeft aan dat het maaipercentage en de grasopname/bijvoeding de varianten zijn waar veehouders mee kunnen corrigeren. 'Door meer te maaien of minder bij te voeren kan de veehouder sturen in de grasopname op basis van de grasgroei. Want welk systeem je ook kiest, je moet wel in spelen op het weer en het gras.'

Voor meer informatie:

www.verantwoordeveehouderij.nl, doorklikken naar netwerken, 2012 en dan netwerk Dynamisch beweiden. Hier staan verschillende tools en video's voor beter beweiden

